

1.

Trigonometrijske funkcije

1.1. Trigonometrija pravokutnoga trokuta

- 1.1. Neka je ABC pravokutan trokut kojemu su katete $a = 4$ cm i $b = 6$ cm. Odredi vrijednosti trigonometrijskih funkcija šiljastog kuta α nasuprot kateti a .
- 1.2. Neka je ABC pravokutan trokut kojemu je duljina hipotenuze $c = 10$ cm i duljina katete $a = 6$ mm. Odredi vrijednosti trigonometrijskih funkcija šiljastog kuta β uz katetu a .
- 1.3. Kolika je duljina hipotenuze c pravokutnoga trokuta ABC kojemu je $a = 5$ cm duljina katete nasuprot šiljastom kutu α i $\sin \alpha = 0.8$?
- 1.4. Neka su a i b duljine kateta, a c duljina hipotenuze pravokutnoga trokuta ABC . Odredi vrijednost trigonometrijskih funkcija šiljastih kutova α i β tog trokuta, ako je kut α nasuprot kateti kojoj je duljina a i ako je:
- a) $a = \frac{21}{5}$ cm, $b = 40$ mm;   b) $a = 2\frac{3}{4}$ cm, $c = \frac{22}{4}$ cm;
- c) $b = 38$ mm, $c = 0.54$ dm.
- 1.5. Neka su α i β šiljasti kutovi, a c hipotenuza pravokutnoga trokuta ABC . Odredi katete a i b toga trokuta ako je kut α nasuprot kateti a i ako je:
- a) $\sin \alpha = \frac{3}{4}$, $c = 80$ mm;   b) $\cos \beta = \frac{12}{13}$, $c = 1.3$ dm;
- c) $\sin \beta = 0.96$, $c = 25$ cm.
- 1.6. Konstruiraj (bez računanja) šiljasti kut α za koji je $\operatorname{tg} \alpha = \frac{3}{5}$.
- 1.7. Konstruiraj (bez računanja) šiljasti kut α za koji je $\cos \alpha = \frac{5}{7}$.

- 1.8.** Dokaži da za pravokutni trokut kojemu su α i β šiljasti kutovi vrijedi:
a) $\sin^2 \alpha + \sin^2 \beta = \sin \gamma$;   **b)** $\operatorname{tg}^2 \alpha - \operatorname{ctg}^2 \beta = \operatorname{ctg} \gamma$.
- 1.9.** Izračunaj:
a) $\cos 45^\circ + \sin 45^\circ$;   **b)** $\operatorname{tg} 60^\circ - \cos 30^\circ$;
c) $\operatorname{ctg} 45^\circ + \cos 60^\circ$.
- 1.10.** Izračunaj:
a) $3 \operatorname{tg} 30^\circ - 2 \cos 30^\circ$;   **b)** $5 \operatorname{tg} 45^\circ + 4 \sin 30^\circ$;
c) $\operatorname{ctg} 30^\circ - 2 \sin 60^\circ$.
- 1.11.** Izračunaj:
a) $\frac{6 \cos 45^\circ}{\sin 30^\circ + \cos 60^\circ}$;   **b)** $\frac{5 \operatorname{tg} 45^\circ - (\cos 30^\circ)^2}{\sin 60^\circ}$.
- 1.12.** Pojednostavi izraz: $\frac{(a \cos 0^\circ)^2 - (b \operatorname{ctg} 45^\circ)^2}{2a^2 \cos 60^\circ - 2ab \cos 0^\circ + b^2 \operatorname{tg} 45^\circ}$.
- 1.13.** Usporedi ove brojeve a da ne izračunavaš vrijednosti trigonometrijskih funkcija sinus i kosinus:
a) $\sin 30^\circ$, $\sin 40^\circ$;   **b)** $\cos 30^\circ$, $\cos 50^\circ$;   **c)** $\sin 27^\circ 58'$, $\sin 25^\circ 37'$.
- 1.14.** Usporedi ove brojeve a da ne izračunavaš vrijednosti trigonometrijskih funkcija tangens i kotangens:
a) $\operatorname{tg} 39^\circ$, $\operatorname{tg} 89^\circ$;   **b)** $\operatorname{ctg} 48^\circ 26' 26''$, $\operatorname{ctg} 48^\circ 46'$;
c) $\operatorname{ctg} 35^\circ$, $\operatorname{ctg} 29^\circ 36'$.
- 1.15.** Odredi:
a) $\sin 55^\circ$;   **b)** $\sin 38^\circ 27'$;   **c)** $\sin 25^\circ 59' 37''$.
- 1.16.** Odredi:
a) $\cos 62^\circ$;   **b)** $\cos 49^\circ 25'$;   **c)** $\cos 5^\circ 29' 51''$.
- 1.17.** Odredi:
a) $\operatorname{tg} 42^\circ$;   **b)** $\operatorname{tg} 12^\circ 6'$;   **c)** $\operatorname{tg} 84^\circ 33' 35''$.
- 1.18.** Odredi:
a) $\operatorname{ctg} 32^\circ$;   **b)** $\operatorname{ctg} 20^\circ 50'$;   **c)** $\operatorname{ctg} 69^\circ 36' 21''$.
- 1.19.** Odredi:
a) $\cos 38^\circ 59' 2''$; **b)** $\operatorname{tg} 48^\circ 50''$;   **c)** $\operatorname{ctg} 1^\circ 38' 30''$; **d)** $\sin 29^\circ 4' 58''$.
- 1.20.** Odredi:
a) $\operatorname{tg} 84^\circ 27' 3''$;   **b)** $\sin 39^\circ 23' 35''$;
c) $\cos 18^\circ 36''$;   **d)** $\operatorname{ctg} 6^\circ 5' 4''$.
- 1.21.** Odredi šiljasti kut α ako je:
a) $\sin \alpha = 0.47392$;   **b)** $\sin \alpha = 0.28103$;
c) $\cos \alpha = 0.37482$;   **d)** $\cos \alpha = 0.46$.

1.22. Odredi šiljasti kut α ako je:

a) $\operatorname{tg} \alpha = 0.57337$;

b) $\operatorname{tg} \alpha = 6.3934$;

c) $\operatorname{ctg} \alpha = 0.4823$;

d) $\operatorname{ctg} \alpha = 5$.

1.23. Odredi šiljasti kut β ako je:

a) $\sin \beta = 0.289$;

b) $\cos \beta = 0.1905$;

c) $\operatorname{tg} \beta = 4.0693$;

d) $\operatorname{ctg} \beta = 1.967$.

1.24. Odredi šiljasti kut α ako je:

a) $\operatorname{ctg} \alpha = 8.0696$;

b) $\sin \alpha = 0.2106$;

c) $\cos \alpha = 0.1502$;

d) $\operatorname{tg} \alpha = 1.912$.

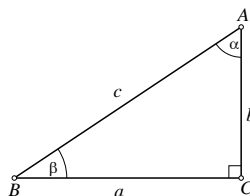
1.25. Neka su a i b duljine kateta, a c duljina hipotenuze pravokutnoga trokuta ABC . Neka su α i β šiljasti kutovi toga trokuta pri čemu je je kut α nasuprot kateti kojoj je duljina a (sl. 1.1.). Odredi nepoznate elemente (duljine stranica, mjere šiljastih kutova) toga trokuta ako je:

a) $b = 12 \text{ cm}$, $\alpha = 22^\circ 37' 11''$;

b) $c = 25 \text{ mm}$, $\beta = 73^\circ 44' 23''$;

c) $a = 9 \text{ mm}$, $b = 4 \text{ cm}$;

d) $a = 8 \text{ cm}$, $\beta = 36^\circ 52' 11''$.

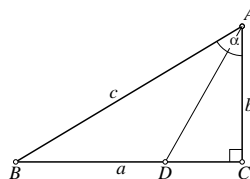
Sl. 1.1.

1.26. Odredi nepoznate elemente (duljine stranica, mjere šiljastih kutova) pravokutnoga trokuta ABC (sl. 1.1.) ako je duljina visine v_c iz vrha C na hipotenuzu $v_c = 11 \text{ mm}$ i $\alpha = 11^\circ 19' 41''$.

1.27. Odredi površinu pravokutnoga trokuta ako kateta toga trokuta duljine $a = 5.6 \text{ cm}$ određuje s njegovom hipotenuzom kut $\beta = 47^\circ 38' 33''$.

1.28. Opseg je pravokutnoga trokuta 97 cm , a duljina je hipotenuze c toga trokuta 42.1 cm . Odredi šiljaste kutove toga trokuta.

1.29. Kolika je duljina simetrale kuta $s_\alpha = |AD|$ pravokutnoga trokuta ABC (sl. 1.2.) ako je $b = 35 \text{ dm}$ i $\alpha = 66^\circ$?

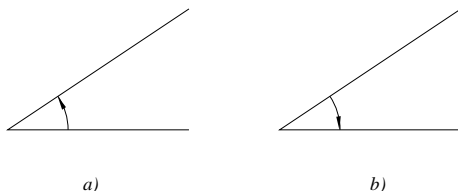

Sl. 1.2.

- 1.30. Odredi šiljasti kut δ što ga čine težišnica t_b i kateta b pravokutnoga trokuta ako je druga kateta $a = 8$ cm, a hipotenuza toga trokuta $c = 10$ cm.
- 1.31. Izračunaj bez određivanja šiljastoga kuta α vrijednosti ostalih trigonometrijskih funkcija toga kuta ako je:
 a) $\sin \alpha = 0.256$;   b) $\cos \alpha = 0.227$;   c) $\sin \alpha = 0.474$.
- 1.32. Koliki je $\sin 48^\circ 59' 35''$ ako je $\cos 41^\circ 25'' = 0.75643$?
- 1.33. Izračunaj bez određivanja šiljastoga kuta β vrijednosti trigonometrijskih funkcija toga kuta ako je $\cos(90^\circ - \beta) = 0.809$.
- 1.34. Odredi duljinu visine v_c na hipotenuzu pravokutnoga trokuta ABC kojemu je zadana duljina katete a i mjera kuta α nasuprot toj kateti.
- 1.35. Odredi duljinu hipotenuze pravokutnoga trokuta ABC ako simetrala kuta nasuprot stranici duljine a čini s tom stranicom šiljasti kut δ .

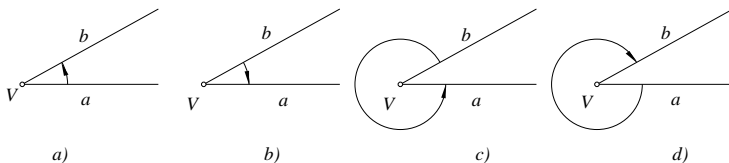
1.2. Kut

- 1.36. Koji od kutova na slici 1.3. prikazuje pozitivno orijentirani kut?

Sl. 1.3.

- 1.37. Koji od kutova na slici 1.4. prikazuje negativno orijentirani kut $\sphericalangle bVa$?

Sl. 1.4.

- 1.38. Koji kut iz prvog punog okreta odgovara kutu od:
 a) 392° ;   b) 584° ;   c) $2842^\circ 48'$;   d) $3762^\circ 37'$?
- 1.39. Koji kut iz prvog punog okreta odgovara kutu od:
 a) -476° ;   b) -1984° ;   c) $-624^\circ 45'$;   d) $-3523^\circ 35'$?

- 1.40. Koji kut iz prvog punog okreta odgovara kutu od:
 a) $2136^{\circ}10'33''$;   b) $-1210^{\circ}22'7''$;   c) $4744^{\circ}37'10''$?

1.3. Brojevnica kružnica

- 1.41. Odredi na istoj brojevnoj kružnici točke koje su pridružene realnim brojevima $-\pi$, $\frac{\pi}{3}$, $-\frac{\pi}{4}$.
- 1.42. Koliko je različitih točaka brojevnice kružnice pridruženo brojevima $\frac{\pi}{2}$, $\frac{3\pi}{2}$, 3π , $-\frac{\pi}{4}$, $-\frac{\pi}{2}$, $-\pi$?
- 1.43. Napiši tri realna broja kojima je pridružena ona točka brojevnice kružnice koja je pridružena broju -2 .

- 1.44. Popuni tablicu:

stupnjevi		-36°	-18°	15°			
radijani	$-\frac{2\pi}{9}$				$\frac{2\pi}{15}$	$\frac{3\pi}{10}$	$\frac{5\pi}{9}$

- 1.45. Izrazi u radijanima:
 a) $50^{\circ}48'$;   b) $48^{\circ}9'$;   c) $329^{\circ}58''$.
- 1.46. Izrazi u radijanima:
 a) $-19^{\circ}28'$;   b) $-35^{\circ}30'3''$;   c) $-58^{\circ}20'14''$.
- 1.47. Izrazi u radijanima:
 a) $2174^{\circ}48''$;   b) $1996^{\circ}8'6''$;   c) $-472^{\circ}37'37''$.
- 1.48. Izrazi u stupnjevima, minutama i sekundama:
 a) $\frac{4\pi}{5}$ rad;   b) $\frac{7\pi}{8}$ rad;   c) 6 rad.
- 1.49. Izrazi u stupnjevima, minutama i sekundama:
 a) $-\frac{2\pi}{7}$ rad;   b) -10 rad;   c) -4.5 rad.
- 1.50. Izrazi u stupnjevima, minutama i sekundama:
 a) $\frac{24\pi}{13}$ rad;   b) 31.48 rad;   c) -82.7 rad.

- 1.61.** Za koje je od ovih kutova vrijednost funkcije sinus pozitivna:
 a) $58^{\circ}52'$;   b) $197^{\circ}7'34''$;   c) -100° ?
- 1.62.** Za koje je od ovih kutova vrijednost funkcije kosinus negativna:
 a) 5.387 rad;   b) -6 rad;   c) $-\frac{\pi}{3}$ rad ?
- 1.63.** Je li vrijednost funkcije tangens ovih kutova pozitivna:
 a) $460^{\circ}46'36''$;   b) $-372^{\circ}25''$;   c) $3101^{\circ}12'2''$?
- 1.64.** Je li vrijednost funkcije kotangens ovih kutova negativna:
 a) $\frac{13\pi}{3}$ rad;   b) -7 rad;   c) -45.373 rad ?
- 1.65.** Odredi je li vrijednost ovoga izraza pozitivna ili negativna:
 a) $\frac{\cos 100^{\circ} \operatorname{tg} 150^{\circ}}{\sin 200^{\circ} \operatorname{ctg} 250^{\circ}}$;   b) $\frac{\sin 300^{\circ} \cos(-350^{\circ})}{\operatorname{tg}(-50^{\circ}) \operatorname{ctg} 100^{\circ}}$.
- 1.66.** Odredi je li vrijednost ovoga izraza pozitivna ili negativna:
 a) $\frac{\sin \frac{\pi}{12} + \cos \frac{\pi}{7}}{\operatorname{tg} \frac{32\pi}{7} \cdot \operatorname{ctg} \left(-\frac{5\pi}{8}\right)}$;   b) $\frac{\operatorname{ctg} \frac{26\pi}{5} \cdot \operatorname{tg} \frac{32\pi}{29} \cdot \sin \left(-\frac{23\pi}{4}\right)}{\cos^2 \frac{384\pi}{17}}$.
- 1.67.** Odredi je li vrijednost ovoga izraza pozitivna ili negativna:
 a) $\frac{\sin 5 \cdot \cos 4}{\operatorname{tg} 8 \cdot \sin(-6)}$;   b) $\frac{\sin 26 \cdot \operatorname{ctg} 72}{\cos(-8) \cdot \cos 25}$.
- 1.68.** Odredi je li za $0 < x < \frac{\pi}{2}$ vrijednost ovoga izraza pozitivna ili negativna:
 a) $\sin x \cdot \cos(2\pi - x) \cdot \operatorname{tg}(-x)$;
 b) $\cos\left(\frac{3\pi}{2} + x\right) \cdot \operatorname{tg}\left(\frac{\pi}{2} - x\right) \cdot \operatorname{ctg}(\pi + x)$.
- 1.69.** Odredi je li za $0 < x < \frac{\pi}{2}$ vrijednost ovoga izraza pozitivna ili negativna:
 a) $\sin(-x) \cdot \operatorname{tg}(2\pi - x) \cdot \operatorname{ctg}\left(\frac{\pi}{2} + x\right)$;
 b) $\sin^2(2x - \pi) \cdot \cos^2\left(2x - \frac{\pi}{2}\right)$.
- 1.70.** Usporedi brojeve:
 a) $\sin 1^{\circ}$ i $\sin 1$;   b) $\operatorname{tg} 2^{\circ}$ i $\operatorname{tg} 2$;   c) $\cos 3^{\circ}$ i $\cos 3$.
- 1.71.** Usporedi brojeve:
 a) $\sin 10^{\circ}$ i $\sin(-10)^{\circ}$;   b) $-\operatorname{ctg} 100^{\circ}$ i $\operatorname{ctg}(-100^{\circ})$.

1.72. Izračunaj:

a) $\sin \frac{5\pi}{6} \cdot \cos \left(-\frac{\pi}{3}\right) \cdot \operatorname{tg} \frac{5\pi}{4} \cdot \operatorname{ctg} \frac{\pi}{6}$;

b) $5 \operatorname{ctg}^2 \frac{3\pi}{4} + \sin^2 \frac{2\pi}{3}$.

1.73. Izračunaj vrijednost izraza $4 \sin 3x + 5 \cos 3x - 2 \sin x$ ako je:

a) $x = 0$;   b) $x = \frac{\pi}{6}$;   c) $x = \frac{\pi}{3}$.

1.74. Pojednostavni izraz: $\frac{\left(a \sin \frac{\pi}{2}\right)^4 - \left(b \operatorname{tg} \frac{5\pi}{4}\right)^4}{(a \cos 6\pi)^2 - \left(b \sin \left(-\frac{\pi}{2}\right)\right)^2}$.

1.75. Pojednostavni izraz: $\frac{2\left(a \sin \frac{\pi}{4}\right)^2 + b^2 \cos 9\pi}{\frac{4}{3}\left(a \sin \frac{2\pi}{3}\right)^2 + 4ab \cos \left(-\frac{7\pi}{3}\right) + \left(b \operatorname{ctg} \frac{\pi}{4}\right)^2}$.

1.76. Izračunaj, a da ne određuješ kut α , vrijednost ostalih trigonometrijskih funkcija toga kuta ako je:

a) $\sin \alpha = 0.748$, a α je u prvom kvadrantu;

b) $\sin \alpha = 0.406$, a α je u drugom kvadrantu;

c) $\sin \alpha = -0.624$, a α je u trećem kvadrantu.

1.77. Izračunaj, a da ne određuješ kut α , vrijednost ostalih trigonometrijskih funkcija toga kuta ako je:

a) $\cos \alpha = -0.456$, a α je u drugom kvadrantu;

b) $\cos \alpha = -0.808$, a α je u trećem kvadrantu;

c) $\cos \alpha = 0.256$, a α je u četvrtom kvadrantu.

1.78. Izračunaj vrijednost ostalih trigonometrijskih funkcija kuta α ako je:

a) $\sin \alpha = \frac{1}{4}(\sqrt{2} + \sqrt{6})$, a $450^\circ < \alpha < 540^\circ$;

b) $\cos \alpha = -\frac{1}{4}(1 + \sqrt{5})$, a $540^\circ < \alpha < 630^\circ$.

1.79. Pojednostavni izraz:

a) $\sin^2 x + \operatorname{tg}^2 x + \cos^2 x$;   b) $\frac{\cos x}{1 + \sin x} + \operatorname{tg} x$.

1.80. Pojednostavni izraz:

a) $\frac{\sin x}{1 + \cos x} + \frac{\sin x}{1 - \cos x}$;   b) $(1 + \operatorname{tg} x)^2 - (1 - \operatorname{tg} x)^2$.

1.81. Pojednostavni izraz:

a) $\sin^2 x + \cos^4 x - \sin^4 x$;   b) $(1 - \sin y)(\operatorname{tg} y + \operatorname{ctg} y)(1 + \sin y)$.

1.82. Je li jednakost

$$\operatorname{ctg}^2 x - \cos^2 x = \operatorname{ctg}^2 x \cdot \cos^2 x$$

istinita za svaki realni broj x za koji je definirana?

1.83. Pokaži da izraz $(\sin x + \cos x)^2 + (\sin x - \cos x)^2$ ne ovisi o realnom broju x .

1.84. Pokaži da izraz $\sin^2 x \sin^2 y + \sin^2 x \cos^2 y + \cos^2 x$ ne ovisi o realnim brojevima x i y .

1.85. Pokaži da izraz $\cos x + \sin x \operatorname{tg} x - \frac{1}{\cos x}$ ne ovisi o realnom broju x .

1.86. Izračunaj vrijednost izraza (a da ne izračunaš broj x)

$$\frac{5 \cos x + 6 \sin x}{3 \sin x - 7 \cos x}$$

ako je $\operatorname{tg} x = \frac{1}{3}$.

1.87. Izračunaj vrijednost izraza (a da ne izračunaš broja x)

$$\frac{5 \sin x + 6 \cos x}{\cos x - \sin x}$$

ako je $\operatorname{ctg} x = \frac{1}{2}$.

1.88. Izračunaj vrijednost izraza (a da ne izračunaš broj x)

$$\frac{4 \sin x - \cos x}{\cos x - 4 \sin x}$$

ako je $\operatorname{ctg} x$ neodređen.

1.89. Izračunaj vrijednost izraza (a da ne izračunaš broj x):

a) $\frac{\sin^3 x + \cos^3 x}{\sin^3 x - \cos^3 x}$;

b) $\frac{\sin^3 x - 2 \cos^3 x + 3 \cos x}{3 \sin x + 2 \cos x}$

ako je $\operatorname{tg} x = 2$.

1.90. Izračunaj vrijednost izraza (a da ne izračunaš broj x):

a) $\frac{\sin^2 x - 3 \cos^2 x}{2 \sin^2 x - 1}$;

b) $\frac{\sin^4 x - \cos^4 x}{\sin^6 x - \cos^6 x}$

ako je $\operatorname{tg} x = 3$.

1.91. Ako je $\operatorname{tg} x = \frac{2b}{a-c}$, ($a \neq c$), koliko je:

a) $a \cos^2 x + 2b \sin x \cos x + c \sin^2 x$;

b) $a \sin^2 x - 2b \sin x \cos x + c \cos^2 x$?

1.92. Dokaži da je $\frac{1 - \sin x}{\cos x} = \frac{\cos x}{1 + \sin x}$.

1.93. Dokaži da je:

$$\text{a) } \frac{\sin x}{1 + \cos x} + \frac{1 + \cos x}{\sin x} = \frac{2}{\sin x};$$

$$\text{b) } \frac{\sin^2 y}{\sin y - \cos y} + \frac{\sin y + \cos y}{1 - \operatorname{tg}^2 y} = \sin y + \cos y;$$

$$\text{c) } \frac{1}{1 + \operatorname{tg}^2 x} + \frac{1}{1 + \operatorname{ctg}^2 x} = 1.$$

1.94. Dokaži da je:

$$\text{a) } \frac{\operatorname{tg} y}{\operatorname{tg} y + \operatorname{ctg} y} = \sin^2 y;$$

$$\text{b) } \cos x(\sin x + \cos x)(1 - \operatorname{tg} x) = \cos^4 x - \sin^4 x.$$

1.95. Dokaži da je:

$$\text{a) } 2(\cos^6 x + \sin^6 x) - 3(\cos^4 x + \sin^4 x) = -1;$$

$$\text{b) } (\sin^4 x + \sin^2 x \cos^2 x + \cos^4 x)^2 - \frac{1}{2}(\sin^8 x + \cos^8 x) = \frac{1}{2}.$$

1.96. Dokaži da je:

$$\text{a) } \sin^4 x + \cos^4 x - 1 = -2 \sin^2 x \cos^2 x;$$

$$\text{b) } \frac{\sin^2 x + 2 \cos^2 x - 1}{\operatorname{ctg}^2 x} = \sin^2 x;$$

$$\text{c) } \frac{2 \cos^2 x - 1}{1 - 2 \sin x \cos x} - \frac{\cos x - \sin x}{\cos x + \sin x} = \frac{4 \operatorname{tg} x}{1 - \operatorname{tg}^2 x}.$$

1.97. Koliko je $\operatorname{tg} x - \operatorname{ctg} x$ ako je $\operatorname{tg} x + \operatorname{ctg} x = 3$?

1.98. Koliko je $\operatorname{tg} x + \operatorname{ctg} x$ ako je $\sin x \cos x = \frac{3}{7}$?

1.5. Parnost kosinusa, neparnost sinusa

1.99. Primjenom svojstva parnosti kosinusa odnosno neparnosti sinusa izračunaj:

$$\text{a) } \cos(-\pi) \cdot \sin\left(-\frac{\pi}{4}\right) \cdot \sin\left(-\frac{\pi}{3}\right);$$

$$\text{b) } 2 \cos(-2\pi) \cdot \sin\left(-\frac{\pi}{2}\right) \cdot \cos\left(-\frac{\pi}{6}\right).$$

1.100. Izračunaj:

$$\text{a) } \sin\left(-\frac{\pi}{6}\right) - 2 \operatorname{tg}\left(-\frac{\pi}{4}\right) + \cos\left(-\frac{\pi}{3}\right);$$

$$\text{b) } \cos^3\left(-\frac{\pi}{3}\right) - \operatorname{ctg}^3\left(-\frac{\pi}{6}\right) + \sin^3\left(-\frac{\pi}{6}\right).$$

- 1.101.** Izračunaj vrijednost izraza $\sin x + \sin 2x + \sin 3x$ za $x = -\frac{\pi}{6}$.
- 1.102.** Je li ova funkcija parna ili neparna:
 a) $f(x) = \sin x \cdot \cos x$;   b) $f(x) = \sin^2 x \cdot \cos x$;
 c) $f(x) = \sin x - 2 \cos x$?
- 1.103.** Je li ova funkcija parna ili neparna:
 a) $f(x) = \operatorname{tg} x \cdot \operatorname{ctg} x$;   b) $f(x) = \operatorname{tg} x + \operatorname{ctg} x$;
 c) $f(x) = 2 \operatorname{tg} x - \sin x \cos x$?
- 1.104.** Je li ova funkcija parna ili neparna:
 a) $f(x) = x + \sin x$;   b) $f(x) = \frac{x - \sin x}{x^2}$;   c) $f(x) = \cos x \cdot \frac{2x}{\operatorname{tg}^2 x}$?

1.6. Periodičnost trigonometrijskih funkcija

- 1.105.** Koristeći periodičnost trigonometrijske funkcije, odredi odgovarajući kut α iz prvog okreta takav da je:
 a) $\sin \alpha = \sin \frac{19\pi}{4}$;   b) $\sin \alpha = \sin\left(-\frac{134\pi}{3}\right)$.
- 1.106.** Koristeći periodičnost trigonometrijske funkcije, odredi odgovarajući realni broj x , $0 \leq x < 2\pi$, takav da je:
 a) $\cos x = \cos \frac{36\pi}{7}$;   b) $\cos x = \cos\left(-\frac{42\pi}{5}\right)$.
- 1.107.** Koristeći periodičnost trigonometrijske funkcije, odredi realni broj x , $0 \leq x < \pi$, takav da je:
 a) $\operatorname{tg} x = \operatorname{tg} \frac{37\pi}{2}$;   b) $\operatorname{tg} x = \operatorname{tg}\left(-\frac{17\pi}{5}\right)$.
- 1.108.** Koristeći periodičnost trigonometrijske funkcije, odredi realni broj x , $0 \leq x < \pi$, takav da je:
 a) $\operatorname{ctg} x = \operatorname{ctg} \frac{94\pi}{6}$;   b) $\operatorname{ctg} x = \operatorname{ctg}\left(-\frac{398\pi}{15}\right)$.
- 1.109.** Koristeći periodičnost trigonometrijske funkcije, odredi odgovarajući realni broj x , $8\pi \leq x < 10\pi$, takav da je:
 a) $\sin x = \sin \frac{218\pi}{3}$;   b) $\cos x = \cos \frac{37\pi}{21}$.

1.110. Koristeći periodičnost trigonometrijske funkcije, odredi realni broj x , $-7\pi \leq x < -6\pi$, takav da je:

a) $\operatorname{tg} x = \operatorname{tg} \frac{21\pi}{5}$;   **b)** $\operatorname{ctg} x = \operatorname{ctg} \left(-\frac{473\pi}{12}\right)$.

1.111. Pojednostavni izraz:

a) $\sin^2(8\pi - x) + \sin^2(10\pi + x)$;   **b)** $\sin^2(2\pi + x) + \cos^2(6\pi - x) + 1$.

1.112. Pojednostavni izraz:

a) $\frac{\cos(6\pi + y) \operatorname{tg}(3\pi - y)}{\sin(10\pi - y) \operatorname{ctg}(y - 7\pi)}$;   **b)** $\frac{\operatorname{tg}(2\pi + x) + \operatorname{ctg}(9\pi - x)}{\operatorname{tg}(x - \pi) - \operatorname{ctg}(x + \pi)}$;

1.113. Dokaži da je $\frac{\cos^2(4\pi - y)}{\operatorname{tg}^2(5\pi + y) + 1} = \cos^4 y$.

1.114. Odredi temeljni period funkcije:

a) $f(x) = \sin x + \cos x$;   **b)** $f(x) = \operatorname{tg} x + \operatorname{ctg} x$;
c) $f(x) = \sin x + \operatorname{tg} x$.

1.115. Je li ova funkcija periodična:

a) $f(x) = 1 + \cos x$;   **b)** $f(x) = x - \sin x$;   **c)** $f(x) = \frac{\cos x - 1}{\sin x + 2}$?

1.7. Određivanje vrijednosti trigonometrijskih funkcija

1.116. Odredi:

a) $\sin 48^\circ 28' 26''$;   **b)** $\sin 138^\circ 37' 34''$;   **c)** $\sin 240^\circ 30''$;
d) $\sin 305^\circ 15' 6''$.

1.117. Odredi:

a) $\cos 294^\circ 34' 12''$;   **b)** $\cos 184^\circ 58' 13''$;   **c)** $\cos 100^\circ 10'$.

1.118. Odredi:

a) $\operatorname{tg} 318^\circ 34' 52''$;   **b)** $\operatorname{tg} 149^\circ 6' 32''$;   **c)** $\operatorname{tg} 246^\circ 33' 35''$.

1.119. Odredi:

a) $\operatorname{ctg} 104^\circ 47' 7''$;   **b)** $\operatorname{ctg} 307^\circ 46'$;   **c)** $\operatorname{ctg} 195^\circ 52' 25''$.

1.120. Odredi:

a) $\sin 1029^\circ 6' 6''$;   **b)** $\operatorname{ctg} 398^\circ 42' 15''$;   **c)** $\operatorname{tg}(-392^\circ 46'')$.

1.121. Odredi:

a) $\cos 3722^\circ 47' 7''$;   **b)** $\operatorname{tg} 1632^\circ 53' 53''$;   **c)** $\sin(-936^\circ 46' 25'')$.

1.122. Odredi:

a) $\operatorname{ctg}(-521^{\circ}35'46'')$; b) $\cos(-824^{\circ}57')$; c) $\operatorname{tg} 1952^{\circ}36'23''$.

1.123. Odredi:

a) $\sin \frac{36\pi}{7}$; b) $\operatorname{tg} \frac{183\pi}{20}$; c) $\cos \frac{98\pi}{3}$.

1.124. Odredi:

a) $\operatorname{ctg} \frac{43\pi}{7}$; b) $\cos\left(-\frac{64\pi}{5}\right)$; c) $\operatorname{tg}\left(-\frac{102\pi}{5}\right)$.

1.125. Odredi:

a) $\sin 18$; b) $\operatorname{ctg} 19.35$; c) $\cos(-1)$.

1.126. Odredi (u stupnjevima, minutama i sekundama) tupi kut α ako je:

a) $\cos \alpha = -0.18174$; b) $\operatorname{tg} \alpha = -0.47833$; c) $\sin \alpha = 0.99751$.

1.127. Odredi (u radijanima) tupi kut α ako je:

a) $\sin \alpha = 0.99957$; b) $\operatorname{ctg} \alpha = -0.45766$; c) $\cos \alpha = -0.97096$.

1.128. Odredi kut β iz prvog okreta za koji je $\cos \beta = 0.374$ i $\operatorname{ctg} \beta < 0$.

1.129. Odredi kut α iz trećeg kvadranta ako je $\operatorname{tg} \alpha = 3.84$.

1.130. Odredi kut α koji je:

a) u prvom kvadrantu, b) u drugom kvadrantu,
c) u trećem kvadrantu, d) u četvrtom kvadrantu

i za koji je $|\sin \alpha| = 0.735$.

1.131. Odredi realni broj x , $\pi \leq x < 2\pi$, ako je $\operatorname{ctg} x = 5$. U kojem se kvadrantu nalazi odgovarajući kut?

1.132. Odredi realni broj x , $0 \leq x < 2\pi$, za koji je $\cos x = -0.472$ i $\operatorname{ctg} x > 0$.

1.133. Odredi realni broj x , $4\pi \leq x < 5\pi$, ako je $\cos x = 0.383$.

1.134. Odredi realni broj x , $-3\pi \leq x < -2\pi$, ako je $\operatorname{tg} x = 3.5$.

1.135. Odredi realni broj x , $-\pi \leq x < 0$, za koji je $\sin x = -0.73$ i $\operatorname{tg} x < 0$.

1.136. Izračunaj ne koristeći ni tablice ni računalo:

a) $2 \sin 750^{\circ} - 3 \cos 900^{\circ} + \operatorname{tg} 405^{\circ}$;

b) $\operatorname{tg}(-135^{\circ}) - \operatorname{tg} 225^{\circ}$.

1.137. Izračunaj ne koristeći ni tablice ni računalo:

a) $\sin 1860^{\circ} \cdot \operatorname{tg} 2910^{\circ} + \operatorname{tg} 765^{\circ} \cdot \sin 3270^{\circ}$;

b) $\sin(-1755^{\circ}) \cdot \cos 1485^{\circ} + \frac{\operatorname{tg} 1110^{\circ}}{\operatorname{ctg}(-2460^{\circ})}$.

1.138. Izračunaj ne koristeći ni tablice ni računalo:

$$\frac{\sin 2070^{\circ} \cdot \operatorname{tg}(-570^{\circ}) \cdot \cos(-225^{\circ})}{\operatorname{ctg} 240^{\circ} \sin(-1590^{\circ}) \operatorname{tg} 135^{\circ}}.$$